

એમ.એ.(ગુજરાતી) સેમેસ્ટર : ૦૧ , આપ્નું રેન્ડ ૭
પ્રશ્નપત્ર-૧ : અપઠિત અને સાંપ્રત સાહિત્ય પ્રવાહદર્શન(૪૭૨૪)

સખ્યા : ૨.૩૦કલાક

કુલ ગુણ : ૩૦

સૂચના : દરેક પ્રશ્નના ગુણ સરખા છે.

પ્રશ્ન : ૦૧ : સાંપ્રત ગુજરાતી અછાંદસ કવિતા વિશે સવિસ્તાર નોંધ કરો. (૧૪)

અથવા

પ્રશ્ન : ૦૧ : સાંપ્રત ગુજરાતી કવિતા સંદર્ભે સંજુ વાળાની કવિતા વિશે સમીક્ષા કરો.

પ્રશ્ન : ૦૨ : સાંપ્રત ગુજરાતી ભાષાના પ્રમુખ કોઈ બે વાર્તાકારોની વાર્તાઓ વિશે લખો. (૧૪)

અથવા

પ્રશ્ન : ૦૨ : સાંપ્રત ગુજરાતી દ્રોકી વાર્તાની ભાષા-શૈલી સંદર્ભે નોંધ કરો.

પ્રશ્ન : ૦૩ : નવલકથાકાર ધૂવ લદની સાંપ્રત નવલકથાઓની સમીક્ષા કરો. (૧૪)

અથવા

પ્રશ્ન : ૦૩ : ગુજરાતી સાંપ્રત નાટકોની મંચનક્ષમતાને ધ્યાનમાં રાખીને ચર્ચા કરો.

પ્રશ્ન : ૦૪ : નીચેની કવિતાનો આસ્વાદ કરાવો. (૧૪)

આધુનિક અરણ્ય

અરણ્ય, જન જ્યાં અગણ્ય પશુ હિંસા શા ધૂમતાં;
શિલા શત, સિમેન્ટ, કાચ વળી કાંકરેટે રચ્યું;
ધરાતલ પરે ન ઇન્ડિયનુ લોહનુ હો લચ્યું !
વનસ્પતિ નહીં, ન વેલ, નહીં વૃક્ષ જ્યાં જૂમતાં;
વિહેંગ નહીં, રેડિયો ટહુકતો પૂરે વોલ્યુમે;
નહીં ઝરણા, શી સરે સડક સ્નિગ્ધ આસ્ફાલ્ટની;
ન પ્રેત, પણ આ ઈમારત વિચિત્ર કે ધાટની;
પરીગણ ન, દ્રામકાર દિનરાત અહીં તહીં ધૂમે;
સર્યા અતલથી નર્યા સજડ આમ થીજ્યા ઠર્યા;
અહીં નરકનીકળ્યા મલિણ ઉષ્ણ નિઃશાસ ? કે
કદીક નિજ સ્વખબીજ અહીં વાવિયાં રાક્ષસે
વિશાલ પરિપક્વ આ સ્વરૂપમાં શું ફાલ્યાં ફલ્યાં ?
અરણ્ય? છલ આ ! રહુસ્ય ? ભુમણે અદૂલો ચડયો
પુરંદર સ્વયં અહીં નહીં શું હોય ભૂલો પડયો ?

- નિરેજન લગત

અથવા

પર્વતને નામે પશ્ચાર દરિયાને નામે પાણી,
'ઈર્શાદ' આપણે તો ઈશ્વરને નામે વાણી.

આંસુ ઉપર આ કોના જખની થઈ નિશાની?
ઇરછાને હાથ-પગ છે એ વાત આજે જાણી.

આ શાસની રમતમાં હારી ગયો છું તો પણ,
મારા ઘરે પદ્ધારો ઓ ગંજુપાની રાણી.

ક્યારેક કાચ સામે ક્યારેક સાચ સામે,
થકી જવાનું કાયમ તલવાર તાણી-તાણી.

થાકી જવાનું કાયમ તલવાર તાણી-તાણી,
'ઈર્શાદ' આપણે તો ઈશ્વરને નામે વાણી.

- ચિનુ મોદી 'ઈર્શાદ'

પ્રશ્ન : ૦૫ : નીચેનામાંથી કોઈ એક ગાંધીઝિંડનું વિવરણ કરો. (૧૪)

સાહિત્ય જેવું, જીવનને શુદ્ધ અને ઉદ્ધત્ત આનંદ આપનાર, જીવનને સમૃદ્ધ કરનાર, સત્યની અંધી કરાવનાર અને માનવની દૃષ્ટિનું દૂરગામી, ગહન અને વિશાળતર બનાવનાર બીજું કશું નથી. જીવનમાં એનું સ્થાન, વાસ્તવિક દુનિયાના સાધુ અને ઉદાત્ત જીવનથી જ માત્ર ઉત્તરતું છે. અને એવા જીવનનાં સંસર્ગના અભાવે એવા જીવનનો પ્રત્યક્ષ પરિચય આપવાને એના જેવું બીજું સમર્થ સાધન નથી.

- રામનારાયણ પાંડિક

અથવા

મહાન સાહિત્યકાર - કવિ - જીવનવ્યોગને, જીવન સમસ્તને માપી લે છે, આવરી લે છે અને તેની આરપાર જોઈ શકે છે. તે કાંતદર્શી થાય છે. એના સર્જનમાં, એના પાત્રોમાં, પાત્રોની લાગણીઓ અને વિચારોમાં, ઘટનાઓના નિર્વહણમાં વિશાળ જીવન સમાઈ જતું હોય એમ લાગે, વિશાળ જીવનમાંની નાનીમોટી બાબતોનું રહસ્ય સમજાઈ જતું લાગે, અને જીવનસમસ્તનું રહસ્ય જાણે પ્રત્યક્ષ થાય.

- વિષ્ણુપ્રસાદ ત્રિવેદી